

© Miguel Lorenzo

PEDRO CARRASCO

Vicerector d'Investigació de la Universitat de València

«TOT ÉS QUÍMICA!»

Martí Domínguez

Pedro Carrasco Sorlí és el nou vicerector d'investigació de la Universitat de València, càrrec que ha heretat de l'actual rector, el professor Esteban Morcillo. Llicenciat en Ciències Químiques, la seua investigació l'ha centrat sobretot en el camp de la biotecnologia. Fins al seu nomenament com a vicerector, Pedro Carrasco ocupava el càrrec de director del Servei Central de Suport a la Investigació Experimental de la Universitat de València. En el camp de la recerca és investigador responsable del Grup de Biotecnologia de les poliamides vegetals del Departament de Bioquímica i Biologia Molecular, on és professor titular, i ha desenvolupat els seus estudis al voltant dels mecanismes de senyalització i resposta de les plantes superiors front als estressors ambientals.

Parlem al seu despatx del rectorat, al bonic edifici que s'alça a l'inici de l'avinguda de Blasco Ibáñez, coronat per la torre de l'antic observatori astronòmic. No obstant això, el despatx del vicerector és un espai prou neutre i convencional, i tan sols un parell de potents serigrafies d'Adrià Pina i de Ràfols-Casamada trenquen l'ambient una mica espartà. Comentem aquestes obres, i atribueix la seua presència a Maria Josep Cuenca, vicerectora d'investigació fa uns anys, i que ja vàrem entrevistar a MÈTODE (58). El professor Carrasco és un home de ciència, apassionat pel dia a dia de la gestió científica. El seu entusiasme per la recerca, i per la necessitat de fer-la arribar a la societat, traspua en cadascuna de les respostes d'aquesta entrevista.

Vostè ha ocupat el lloc que va deixar l'actual rector de la Universitat de València, el professor Esteban Morcillo....

Quan el professor Esteban Morcillo va ser vicerector d'investigació jo ja ocupava el lloc de director del Servei de Suport a la Investigació, per la qual cosa per a mi ha estat prou natural aquesta continuïtat, i seguir el meu treball en aquest vicerectorat, ara com a vicerector. Co-neixia la seua manera de treballar i el seu parer en molts

assumptes, i per això estava segur que m'integraria bé en el seu equip. És un moment en què la situació de la Universitat en investigació és molt bona, i jo continuaré aquest camí emprès per ell i també per l'anterior vicerectora, la professora Maria Josep Cuenca.

Creu que estem fent els passos adients per ser aquesta universitat d'excel·lència de què tothom parla?

Home, estem intentant-ho! Però el mateix concepte d'excel·lència és discutible. Per què? Perquè en realitat no és un concepte absolut: la universitat té recerca i docència, i no és el mateix en humanitats i socials, que en ciències bàsiques. Això de l'excel·lència és un concepte molt relliscadís. El que hem de fer és millorar globalment. Hem de fomentar els grups potents, i treballar la base per a crear un medi important de recerca de tal manera que algun dia puguem enlairar-se pel seu compte. Per a això cal tenir una molt bona mitjana. I en aquest sentit el Campus d'Excel·lència pot ajudar. I cada vegada més tenim millors indicadors de qualitat.

«S'HA DE FER MOLT
D'ESFORÇ PER TRANSMETRE
QUE LA UNIVERSITAT
ÉS UN LLOC MÉS QUE
DOCENT»

En un article publicat a MÈTODE (66), indicava que la gent té la idea que la Universitat és un lloc exclusivament docent? Què estem fent malament?

Crec que és una qüestió conjuntural. Feia anys la nostra institució funcionava com un entorn aïllat. La gent veu la universitat com un pas normal en l'educació: comença als tres anys anant a escola i acaba amb vint-i-tres o vint-i-quatre a la universitat... Per això el més habitual és veure la universitat com un lloc docent, no d'investigació. Ara estem relacionant-nos amb altres tasques com la transferència, la recerca... S'ha de fer molt d'esforç per a transmetre que la universitat és més que un lloc docent. Els estudiants mateixos quan hi arriben no pensen a investigar: en realitat, són estudiants d'institut, vénen a classe com abans anaven a les del col·legi, i si han triat la carrera ha estat perquè han tingut un bon professor, i de

vegades ni per això! Venen a cegues, fan les activitats de classe que compten per a la nota, i no tenen cap deler per la recerca. I al meu parer el nostre gran mèrit és fer d'aquests estudiants futurs investigadors. Aquells que ho aconsegueixen completen d'alguna manera la metamorfosi universitària.

De vegades és massa tard per a alguns estudiants. Potser la Universitat hauria de divulgar més aquesta necessitat.

És com tot... Ara amb els nous graus s'està afavorint aquest procés. Els estudiants estan acostumats a classe, i és possible que un estudiant no siga madur en els primers anys per a triar una línia d'investigació. Si s'aconsegueix en els dos darrers anys ja va bé! Introduir el cuquet de la recerca costa molt. I tampoc no és fàcil investigar, obtindre una beca. Cal posar incentius i nosaltres volem desenvolupar ara un programa per donar un

© Miguel Lorenzo

«A LA SOCIETAT LI AGRADA VIURE EN LA INNOCÈNCIA»

beca al millor expedient de cada grau o llicenciatura, perquè vaja a investigar: és el programa Atracció de Talent. Si això transcendeix, alguns es motivaran, i és una bona manera d'anar captant les millors ments.

També deia en aquest article que la Universitat ha de donar resposta a la crisi... De quina manera?

La societat necessita gent formada, la formació dóna resposta a la crisi. Una segona manera és mitjançant la transferència de la nostra investigació. Les nostres accions són innovadores. Dues coses són cabdals: la formació de personal i la transferència i prestació de serveis a la societat. La primera és la clàssica, i la se-

gona és on potser caldria millorar. Hem de millorar la nostra relació amb el món empresarial.

Comentava que la resposta a la crisi no ha de limitar-se a aspectes pressupostaris... La crisi ha afectat molt la nostra investigació?

Encara no hi ha hagut un baixada forta de les inversions públiques. De tota manera s'ha augmentat el pressupost del Vicerectorat per a intentar mantenir els grups que es queden sense recursos. Ara mateix estem dissenyant programes per si en un futur hi ha una baixada de fons públics. Posarem en marxa dos grans programes: el Gestiona, que consisteix a contractar gestors d'investigació que ajuden els investigadors a dur endavant els seus programes, i el Valoritza, que és per a realitzar proves de concepte. De vegades tens uns resultats que podrien ser interessants per a una empresa, i l'objectiu és que el Vicerectorat faça un projecte que estudeie si és o no viable.

Afirmava que era necessari que les universitats públiques demostraren dia a dia la seua rendibilitat i alt nivell de generació de recursos per a la societat.

Una part de la societat sí que ens veu com a rendibles. El món empresarial i el sanitari sí que té aquesta percepció. Ara bé, la gent del carrer no: hi ha un abisme entre una publicació científica i la visió de la societat d'aquesta publicació. Ací és on entra el necessari paper de la divulgació de la ciència. Tant la premsa com la comunicació científica té molta feina a fer. En qualsevol cas, hi ha una tradició anglosaxona que al nostre país malauradament no es produeix: la de veure la universitat com un lloc d'inversió. Ací l'empresari veu la universitat com a obra social, com a font de benefici o de serveis (fundacions, donacions). És una cultura distinta, i certament arrosseguem un dèficit de participació de l'empresa en la Universitat. Estem treballant en una finestra d'atenció única per a la relació de la universitat-empresa: tenim l'OTRI, l'ADEIT, el Parc Científic, però no hi ha un interlocutor únic. Treballem per crear una porta única d'entrada. També som potser nosaltres responsables: crec que confonem molt l'empresa. Sovint els empresaris no saben quina és la nostra oferta. No saben quins són els nostres grups d'investigació, no hi ha cap política en aquest sentit... I tenim massa vies d'entrada de l'empresa a la universitat, tantes que de vegades és contraproductiu. Cal que tothom sàpiga on cal anar, on s'ha de dirigir, una sola gran via d'entrada.

Ha escrit que també ha de repercutir l'esforç dels investigadors en el moment de divulgar la seua investigació, amb rigor i qualitat. Tanmateix, no pensa que la divulgació encara es menysté?

No crec que siga exactament així. Què se li valora a l'investigador? Publicar en revistes d'impacte, o en bones publicacions de l'àrea. Això és bàsic. Al professional de la ciència mai no se li ha explicat que estaria bé que divulgara la seua recerca a la societat. No és menyspreu, és que no en té consciència! Ans al contrari el que li fa falta és tenir una incidència amb les publicacions, però la veritat és que no necessita per a res la divulgació. I per tant ni s'ho planteja! Aleshores no és menyspreu, és pura inconsciència. És un no sentiment, no li fa falta... Per altra banda, molts investigadors no estem preparats mentalment per divulgar. A mi mateix em costa molt explicar de manera senzilla i accessible a un gran públic en què consisteix la meua recerca. Potser estaria bé tenir una estructura de divulgació que ajudara els investigadors. Cada campus podria tenir un gabinet de premsa, per exemple, un grup d'especialistes, atents a les línies d'investigació, treballant braç a braç amb els científics.

Potser no és menyspreu, però en un *curriculum vitae* té molt poc de pes la divulgació. Fins i tot, hi ha gent

**«PER A ENTENDRE LA VIDA, LA QUÍMICA
ÉS FONAMENTAL. LA QUÍMICA JUSTIFICA
QUALSEVOL PROCÉS!»**

que l'amaga, perquè de vegades fins i tot és contraproduent. Per a demanar un sexenni, per exemple, la divulgació pot ser un entrebanc. No hi ha una contradicció en tot això?

El sistema és ple d'incongruències... Ara tan sols es valoren els *papers*. Les publicacions en revistes d'impacte. I no em sembla bé: s'hauria de valorar també la transferència, i és clar, la divulgació! Probablement hem de conscienciar els investigadors de presentar divulgació. Cal buscar alguna contrapartida a canvi. Hem de trobar un al·licient que siga útil. Torne a insistir en aquesta idea: en cada campus hauria d'haver-hi almenys un gabinet de divulgació. I pense que el tindrem!

Enguany és l'any de la química. Quines activitats hi ha previstes per a celebrar l'efemèride?

N'hi ha en marxa un cicle de conferències amb la Facultat de Química, que anirà acompanyat per un cicle de cinema. També hem preparat un concurs d'audiovisuals, en col·laboració amb la Ciutat de les Ciències,

per a estudiants d'Universitat i de secundària. Els premis es donaran durant la Bienal de la Real Sociedad Española de Química, que es celebrarà precisament enguany a València, amb el patrocini de la Universitat de València i del Politècnic. També tenim en marxa una interessant exposició sobre la revolució de la Química a l'Institut d'Història de la Medicina i de la Ciència, dins del bonic edifici del Palau Cerveró. Aquesta part expositiva anirà acompanyada per una altra exposició més centrada en la percepció social de la Química, que farem a la Nau, i que volem que siga itinerant. Crec que tot plegat pot quedar molt bé.

Vostè com a bioquímic sens dubte té un particular interès.

Jo sóc químic, llicenciat en Ciències Químiques. M'agradaria que l'Any de la Química servira per a mostrar la història d'aquesta assignatura a la nostra Universitat, i les noves línies de recerca, des de les nanotecnologies fins a les ciències dels materials i bioquímica... Per a mi tot és química! [Riu.] Sí, fixa't que la química et dona els fonaments de la manera com funcionen tant

**«NO ET DIC EL QUE PENSE
DELS MIRACLES PERQUÈ DE
SEGUR QUE HO ESCRIUS»**

les reaccions dels materials com les dels éssers vius. En dona una visió estructural i molecular. Per a entendre la vida, la química és fonamental. La química justifica qualsevol procés! Igual com la termodinàmica, que també justifica qualsevol procés, fins i tot els dels éssers vius.

Quina visió en té la societat, de la química?

Bé, per a fer detergents... [Riu.] Per a pintures, per a cosmètica... Per a coses immediates. Crec que l'any de la química hauria de servir per a mostrar a la societat la importància de la química en la relació entre la molècula i la vida. Bé, en realitat tot és química i física!

I creu que la societat té un bon concepte de la ciència? Vull dir, no hi ha una percepció negativa dels científics, com a persones que dediquen el seu temps a investigacions que poden ser perilloses?

[Pensa llargament.] No en té un mal concepte... La societat es queda enlluernada per avenços concrets, però no és un concepte continu. No té clar que la ciència li afecta diàriament, la gent no valora de manera adient

les comoditats que té a casa, no té clar que li estiga afectant en cada moment... Falta una consciència de bon concepte... A més la part biotecnològica ha despertat moltes suspicàcies, hi hagué campanyes molt fortes en contra de la manipulació genètica o del clonatge, que han fet molt de mal. Amb l'energia nuclear va passar una cosa semblant, i després es va viure un període de tolerància. Crec que amb la biotecnologia passarà alguna cosa pareguda. L'energia nuclear té riscos, però si ho penses bé, des de Txernòbil fins a Fukushima no hi havia hagut cap accident greu...

Aleshores està a favor de les centrals nuclears?

Hum... No hi estic en contra! [Riu]... Diràs que t'estic torejant...

Doncs, una mica sí!

La gent ha de ser conscient que si vol mantenir aquest nivell de vida l'energia nuclear és necessària. Si no, cal retallar la producció, i retallar la despesa, no es pot consumir energia indiscriminadament... Hi ha científics, de l'altura intel·lectual de James Lovelock, que postulen que tan sols amb l'energia nuclear es podrà superar el canvi climàtic. Per tant no és un tema tan senzill. No s'hi pot estar a favor o en contra, cal matissar.

Fa un parell d'anys, vaig acabar la meua entrevista al professor Esteban Morcillo amb una frase de Diderot. «Se'm pot exigir que busque la veritat, no que la trobe». Creu que la societat vol saber la veritat?

A la societat li agrada viure en la innocència... Tan sols vol resultats, poder mantindre el nivell de vida. Gaudir de la vida, fins i tot amb la ignorància dels riscos col·laterals. Si els coneguera, aquests riscos, si se li explicara a la societat tot, de segur que no ho acceptaria. Que, per cert, és el que fan els polítics!... Això no ho poses, eh!

Per què no?

Ah, perquè potser... Mira, hi ha una resistència encara molt forta per part de la societat a acceptar el coneixement científic. Galileu encara és una fita que no s'ha aconseguit superar del tot. I encara menys Darwin. És necessari que la societat s'allibere de la superstició, que tinga una percepció més positivista de la realitat!

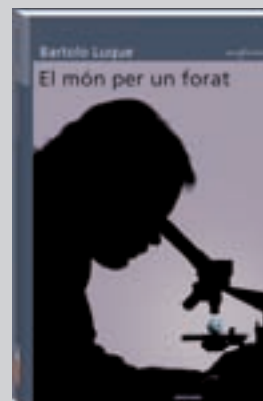
Què pensa dels miracles del Papa Wojtyła?

Ah, no me'n faces parlar!... No et dic el que pense dels miracles perquè ho escriuràs.

Això és segur! ☺

Martí Domínguez. Director de MÈTODE.

sense fronteres

PUV PUBLICACIONS
UNIVERSITAT
ID VALÈNCIA

25 anys
1986-2011
edicions
bromera